

Zijn werkkraft was formidabel: hij leefde voor zijn taken en schakelde daar iedereen bij in wiens medewerking hij nuttig achtte. Anders dan van Starckenborgh was hij een ongepolijste figuur ('sterk gebouwd, met vierkante schouders, leek hij', aldus D. M. G. Koch, de hoofdredacteur van het tijdschrift *Kritiek en Opbouw*, 'op een aanvoerder van een rugby-elftal'¹) en hij kon in zijn uitlatingen soms aan de ruwe kant zijn. In een Amerikaans milieu was dat alles eerder een voordeel dan een nadeel — daar bewoog hij zich dan ook vlot en gemakkelijk; Engels sprak en schreef hij voortreffelijk.

Hoe zag hij Indië's toekomst?

Ter gelegenheid van de jaarwisseling '40-'41 had het Semarangse dagblad *De Locomotief* een speciale uitgave doen verschijnen, *Een land bouwt aan zijn toekomst*, waarin (wij wezen er al op in deel II a) van Mook o.m. had geschreven, 'dat voor een werkelijke ontwikkeling van Nederlands-Indië als land het Nederlandse element van leiding en binding onmisbaar is.' Die uitlating had niet verhinderd dat bij van Starckenborgh twijfel was blijven bestaan of van Mook wel achter het beleid van de regering stond die in '41 Indië slechts had toegezegd dat na de oorlog een rijksconferentie zou worden gehouden. Toen Gerbrandy in de herfst van '41 overwoog, van Mook als opvolger van Ch. J. I. M. Welter als minister van koloniën voor te dragen, vroeg van Starckenborgh van Mook in opdracht van de minister-president of hij het regeringsbeleid onderschreef. Van Mook antwoordde bevestigend. Midden november '41 werd hij tot minister benoemd, maar zijn vertrek naar Londen werd doorkruist door de snel oplopende spanningen in de *Pacific*. Hij bleef in Batavia, Gerbrandy ging het ministerschap van koloniën *ad interim* vervullen en van Mook werd met ingang van 1 januari '42 tot luitenant-gouverneur-generaal benoemd. In die functie vertrok hij spoedig naar Washington waar hij zich, goeddeels vergeefs, moeite gaf de Amerikaanse wapenleveranties aan Indië te versnellen. Op 19 februari was hij op Java terug — nog maar ruim twee weken later, in de nacht van 6 op 7 maart, vloog hij in opdracht van van Starckenborgh naar Australië. Daarbij verdient het de aandacht dat van Starckenborgh aan de eveneens vertrekkende Lovink een mondelinge persoonlijke boodschap voor Gerbrandy had meegegeven, waaromtrent door de minister van justitie, mr. J. R. M. van Angeren (deze was in april '42 bij Lovinks gesprek terzake met Gerbrandy aanwezig), het volgende werd vastgelegd: 'Van Mook had bepaalde opvattingen die de gouverneur-generaal niet deelde, en de vrees bestond dat hij *à tort*

¹ D. M. G. Koch: *Batig slot. Figuren uit het oude Indië* (1960), p. 41.